

get, maa den vænne sig til at see saadanne Rivninger og Gnidninger, ligesaavel i Retterne, som paa andre Steder. Den ærede Rigsdagsmand maa lægge Mærke til, at disse Rivninger og Gnidninger hyppigt finde Sted, og ere Betingelserne for Nationens Udvikling, Betingelserne for, at den kan komme videre i det politiske Liv, og, naar Nationen kan see dem hver evige Dag i Pressen, kan see dem her i Folkerepresentationen, og maaffee kommer til at see dem blandt de enkelte Dele af Folkerepresentationen, saa kan den ogsaa taale at see dem i de politiske Sager, som komme frem for Retten; thi det maa dog den ærede Rigsdagsmand lægge Mærke til, at Dommerne ikke ere Personer, som i Nationens Dine ere helligere end Andre. Nationen maa vide, at Rettens Medlemmer vistnok ere brave, kundskabsrige, forstandige og maaffee gamle Mænd, men derfor kunne de ligesaavel som Andre være menneskelige Skrøbeligheder underkastede. Jeg troer saaledes ikke, at man af den Grund skal sætte sig imod nærværende Lovforslag, at man nærer Frygt for, at Nationen skal tage Skade paa sin politiske Moralitet derved, at den seer Gnidninger og Rivninger ogsaa hos Domsfolene, blandt Rettens Medlemmer.

O. Müller: Jeg tillod mig under Sagens forrige Behandling at gjøre opmærksom paa det, hvori Hovedvanskeligheden efter min Formening laae, at man nemlig ikke kunde forlange, at Høiesteret i alle Sager, naar Boteringen var tilende, strax skulde affige Dommen. Med Hensyn dertil tillod jeg mig at stille et Endringsforslag, men efter den Modstand, det fandt her i Salen, og da et Udvalgs Medsættelse var bebudet, vilde det Naturligste have været, at jeg havde taget Forslaget tilbage, og det var ogsaa kun en Feiltagelse fra min Side, at det ikke skete. Men naar den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) igjen har fremtrukket denne Sag og gjentaget, hvad han sagde forrige Gang, at det var noget Forkeert, „at man først affagde en Dom, hvortil man bagefter tilraafsonerede sig Præmisserne“, eller hvilke lignende Udtuyk han har brugt,

saa troer jeg, at disse Uttringer ere aldeles ubesøiede. Det er nemlig klart, at, naar der er voteret i en Sag, saa staae baade Resultatet og Grundene i Høiesteretsprotocollen, og jeg indseer ikke, at der kan være nogen Urimelighed eller noget juridisk Urigtigt i, at Grundene bagefter blive saa at sige bragte i Form. Det er noget derfra Forffjelligt, at man kan have havt Exempler paa, at en skjodesløs Underrettsdommer har affagt en Dom, hvortil han senere har lavet Præmisses; der er en stor Forffjel derimellem og det Tilfælde, naar en Ret bestaaer af flere Medlemmer og desuden har Protocolssecretairer. Den ærede Rigsdagsmands Udtalelser synes saaledes at hvile paa en Forudsætning, som i det Hele er fornærmelig for Høiesteret.

Jeg skal iøvrigt ikke videre forsvare denne Anskuelse, der jo kun var fremsat som et Alternativ, men kun tillade mig at gjøre en historisk Bemærkning, som maaffee dog kan være af nogen Betydning, idetmindste for adskillige af de Herrer. Sagen kom for 1842 i den jydsk Stenderforsamling; Høiesteret erklærede sig dengang som nu derimod, og Forslagsstilleren, Herredsfoged Justitsraad With, der almindelig har været anset for at være en indsigtssud og practisk Jurist, yttrede sig saaledes ved den indledende Behandling: „Jeg indseer vel, at Tiden ei tillader de Tilforordnede strax at udarbeide Præmisserne, og mit Forslag skal derfor heller ikke gaae ud paa, at Høiesteretsdommen med dens Grunde skulde affattes og oplæses strax; jeg formener tværtimod, at det bedre stemmer med Rettens Værdighed og den hele høitidelige Behandling i Retten, at det i denne Henseende forbliver ved det Gamle; men jeg antager, at det aldrig kan være under Rettens Værdighed senere at bekendtgjøre de Grunde, hvorpaa den har bygget Dommen“ o. s. v. Den kongelige Commisarius og den daværende Præsident, Høiesteretsassessor Bruun, som nu er Landsthingets Formand, modsatte sig den hele Sag paa det Bestemteste, men der var ingen af dem, som med et eneste Ord berørte, at denne Maade at ordne Sagen paa var forkastelig, hvilket det dog havde været i deres Interesse at gjøre; og naar man nu veed, med hvilken overor-